

SZENT FRANCISKA-BAZILIKA
Erdő Péter bíboros címtemploma

Ünnepi szentmisével foglalta el Rómában Erdő Péter bíboros, primás 2023. július 1-jén az új címtemplomát, a Colosseum szomszédságában álló Santa Maria Nuovat, vagy ahogy a rómaiak nevezik, a Szent Franciska-bazilikát. A Főpásztor köszönetet mondott Ferenc pápának, hogy „ezt a gyönyörű templomot” jelölte ki számára, hiszen különösen kapcsolódik Róma városához, amelynek Szent Franciska az egyik védőszentje.

AJÁNLÁS

A székesegyházak liturgikus szolgálatra rendelt személyeit (klerikusait) a VIII. századtól kezdve „cardinalis”-oknak is nevezték. Innen ered a mai bíborosok hivatalos megnevezése is: Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis. A mai bíborosi intézmény a Római Egyház(megye) klérusának csoportjaiból alakult ki. A kardinálisok testületét a római diakónusok, a főbb templomok élén álló presbíterek és a Róma környéki hét egyházmegye püspökei alkották. 1179-től ezt a testületet illette a pápaválasztás joga. A XII. századig a bíborosoknak Rómában vagy Róma környékén kellett lakniuk. Attól kezdve távolabbi városok püspökei is kaptak bíborosi kinevezést. Ők általában presbíter bíborosok lettek. Hogy kapcsolatukat a római klérussal továbbra is kifejezzék, számukra a városban egy-

egy címtemplomot jelölt ki a pápa.

Amikor Szent II. János Pál pápától 2003. október 21-én átvettem a bíborosi jelvényeket, egyben kinevezési bullát is kaptam. Ebben a Szentatyá a Santa Balbina ókeresztény bazilikát jelölte ki számomra, melyet 2004. március 9-én szentmise keretében „vettem birtokba”. Sok közös imádság, magyar zarándokokkal és helybeliekkel tartott liturgiák kedves emléke köt ehhez a patinás templomhoz.

Az évek során azonban az épület állaga annyira megromlott (a mennyezet is beszakadt), hogy ott már nem lehetett szentmisét tartani. Nem pusztán az anyagi eszközök hiánya, hanem a szigorú műemléki előírások, főként pedig az ingatlan igen bonyolult tulajdoni viszonyai miatt azt a felvilágosítást kaptam, hogy ez a helyzet egyhamar nem is orvosolható. Ezért Giovanni Battista Re bíboroson, a kardinális testület dékánján keresztül azzal a kéréssel fordultam a Szentatyához, hogy új címtemplomot jelöljön ki számomra. Ferenc pápa a kérést meghallgatta és 2023. február 23-án kelt bullájában kijelölte számomra a Santa Maria Nuova (népies nevén: Santa Francesca Romana) gyönyörű templomát, mely különösen jelentős zarándokhely a római hívek számára. Itt található Római Szent Franciskának, a város társvédőszentjének sírja, valamint sok fontos emlék az egyetemes Egyház és a pápaság múltjából. A templom ünnepélyes átvételére 2023. július 1-én került sor. Ezúton is köszönetet mondok Ferenc pápának nagylelkű szeretetéért.

Adja Isten, hogy ez a megszentelt hely a magyar zarándokok számára is a lelki megerősödés és a gondviselő Istennel való találkozás színhelye legyen!

**+Erdő Péter
bíboros, primás, érsek**

CÍMTEMPLOM

A címtemplom a Forum Romanum keleti részén áll, a Colosseum közelében, nem messze attól a helytől, ahol Vénusz és Róma tiszteletére emeltek pogány templomot. A Forum nyugati felén már a 6. században építettek Mária tiszteletére egy bazilikát, ez volt a Sancta Maria Antiqua. 1847-ben egy földrengés után a bazilika azonban romossá vált, miután a Palatinus épületeinek fala ráomlott. Egyedül az átrium maradt épen és működött még hosszú időn keresztül, mint Szent Antal kápolna. Úgy gondolják, hogy az a Claudius császár idejéből származó hatalmas pillér, amely a központi medence feletti tetőt támasztotta alá, mutatja az utolsó erőfeszítést, hogy a leomló tetőt valahogyan a helyén tartsák. IV. Leo pápa ezt a bazilikát nem építtette újjá, de helyette egy új templomot álmódott meg, ez a Sancta Maria Nova. Ide kerültek át az ereklyék az ókori templomból.

Ezt a bazilikát soha nem szentelték fel Szent Franciska tiszteletére, de mivel itt temették el 1440-ben a középkori Róma egyik legkedvesebb szentjét, onnantól fogva a templom is átvette a nevét. A példás családanya és a szegények segítőjeként ismert Franciska élete végén bencés obláta (harmadrendi szerzetesnővér) lett, s ebben a bazilikában tett fogadalmat. A 12. században épült Szent Franciska-bazilikához a harangtorony. Az egyhajós, oldalkápolnákkal ellátott belső teret a 16. század végétől kezdték el kialakítani, a barokk homlokzatot pedig a 17. században kapta. Sok híres művész hagyta a templomban a keze nyomát (például Bernini, Michelangelo). Itt temették el Michelangelo tanítómesterét, de itt nyugszik XI. György pápa is, aki Avignonból visszahozta Rómába a pápaságot.

A fehér ruhás olivetánus bencésekhez tartozó Szent Franciska-bazilika a 2022 májusában elhunyt Angelo Sodano bíboros, korábbi államtitkár címtemploma volt.

RÓMAI SZENT FRANCISKA

A pápák avignoni fogsága (1309-1377) és a közvetlen utána következő nyugati egyházszakadás (1378-1417) számtalan bajt hozott Rómára. Háború, éhínség, járvány pusztította a népet. Ezekben a nyomorúságos időkben élt Franciska, akit Isten arra választott ki, hogy szent életével tartsa ébren a hitet.

Franciska előkelő római családban született, 1384-ben. Már hatévesen arra vágyott, hogy teljesen Krisztusnak szentelhesse magát, ám apja férjhez adta Lorenzo de Ponzianinhoz. Házasságukból hat gyermek született: közülük hárman csecsemőkorban, ketten hatévesen meghaltak. Róma Trastevere városrészében, a Szent Cecília-bazilika közvetlen szomszédságában éltek. Franciska férje egy háborúban súlyosan megsérült, de az asszony kitartó ápolásának köszönhetően felépült. Néhány év múlva ellenséges csapatok törtek be házukba, egyetlen élve maradt fiukat tűzként elrabolták, a házat kifosztották és felgyújtották.

Franciska a ház épen maradt részében kórházat rendezett be, betegeket ápolt és Róma szegényeiről gondoskodott. Később

a hasonló gondolkodású asszonyokat és özvegyeket társulatba gyűjtötte, és 1425. augusztus 15-én megalapította a bencés harmadrendet, az obláták közösségét. A rend tagjai Szent Benedek szabályai szerint, de fogadalomtétel nélkül éltek, s karitatív szolgálatokat végeztek. Franciska 1433-ban a Capitolium mellett kolostort alapított azoknak a nővéreknek, akik nem voltak családjukhoz kötve. Templomul a fórumon lévő Santa Maria Nuova-templomot választotta, amelyet gyermekkorától fogva nagyon szeretett. Ezért is hívják a rómaiak Szent Franciska-bazilikának.

Franciska csak férje halála után, 1437-ben lépett be a saját maga által alapított kolostorba. Itt is halt meg 1440. március 9-én.

1608-ban avatta szentté V. Pál. 1925-ben XI. Piusz pápa Szent Franciskát az autóvezetők védőszentjévé nyilvánította, mert őrangyala minden útjánál ott volt mellette, vigyázott rá, fényt gyűjtött előtte, hogy éjszaka is lásson mindent. Olyan szokást vezetett be ezzel, amelyet ma is tartanak Rómában: március 9-én összegyűlnek az autóvezetők a Szent Franciska-bazilika körül, megáldják őket és a gépjárműveiket.

A Szent Franciska-bazilika a 17. században Carlo Lombardi építész jóvoltából barokk homlokzatot kapott, ám belseje sokat megőrzött eredeti szépségéből, díszítéséből. Finom mintázatú Cosmata-padozat ékesíti, amely azonban a legjobban megragadja a figyelmet, az a 12. századi fenséges, apszizmoszaik.

Aprólékos pontossággal ábrázolja a művész a trónusán ülő Madonnát az apostolok társaságában. A trónon ülő Szűz Mária a kisdedet tartja a karjában, jobbján Szent Péter és András, balján pedig Jakab és János állnak.

A templom főoltárát az a barokk mester - név szerint Gian Lorenzo Bernini - tervezte, aki a Szent Péter-bazilika főépítészje volt, valamint a Szent Péter tér kialakításánál is komoly szerepet vállalt.

A templom legfontosabb kincse a Sancta Maria Antiqua-templomból való, és a sekrestyében található: az az 5. századból származó Mária-ikon, amelyet a rómaiak Úti Boldogasszonynak neveznek, hiszen a földi zarándokúton segíti lépteinket. A főoltár felett a 12. századi élethű másolat tekinthető meg. Ezt 1950-ben egy felújítás során találták meg, miután eltávolítottak egy 19. századból származó festményt.

A főoltár alatt helyezkedik el a „Szent Franciska és az angyal” szoborcsoport. Az eredeti Bernini - aki egyedülállóan képes volt érzelmeket és spirituális élményeket ábrázolni a márványban - tervei alapján készült, 1638-1649 között. Ám a napóleoni háborúk idején, amikor a franciák megszállták Rómát, elveszett, és Giosué Meli készítette el helyére a ma látható márványszobrot 1866-ban.

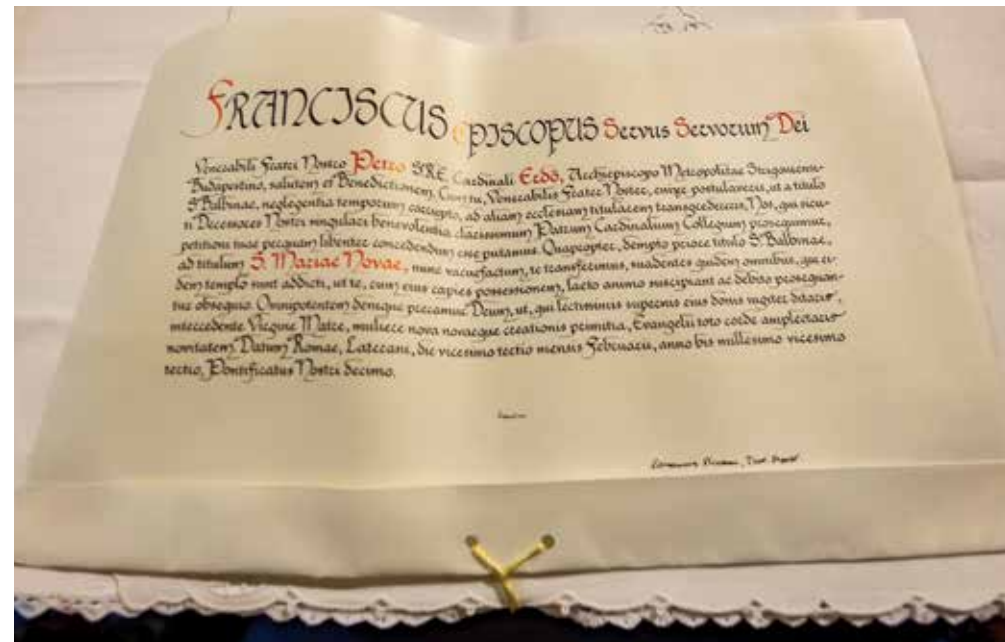
A művészeti alkotás négy szicíliai vörös jászpisból készült oszlop mögött tekinthető meg, két lépcsőfok szegélyezi. A görbe vonalvezetésű márványkorfát márványdobok díszítik. A korlát közepén egy kétajtós bronzkapu áll, amelyet levelekkel díszített spirálok és többszínű zománcos körívek ékesítik.

A Szent Franciska-bazilika legérdekesebb emléke egy ráccsal védett kőlap, amely Szent Péter térdlenyomatát őrzi. Simon mágusnak itt mutatták meg az Úr hatalmát. A legenda szerint a mágus azt akarta bizonygatni, hogy az apostoloknál is nagyobb lelki ereje van, majd lebegni kezdett, míg Péter és Pál pedig térden állva imádkoztak Simon megtéréséért. A mágus leesett a magasból, a földre zuhant, és halálra zúzta magát ezen a helyen.

A Szent Franciska-bazilikában temették el XI. Gergely pápát, aki a hetedik, és egyben az utolsó avignoni pápa volt. A legenda szerint Sziénai Szent Katalin rábeszélésére és személyes támogatásával 1376 őszén útra kelt Rómába, és 1377. január 17-én bevonult az „Örök városba”. Ezzel véget ért az avignoni fogság közel hetven éven át tartó időszaka.

A CÍMTEPLOM BULLÁJA FERENC PÜSPÖK, ISTEN SZOLGÁINAK SZOLGÁJA

Tisztelendő testvérünknek, ERDŐ PÉTER bíborosnak, esztergom-budapesti metropolita érseknek üdvözlét és áldás. Mivel hangsúlyozottan kérted, tisztelendő testvérünk, hogy az idők mostohasága folytán romlásra jutott Szent Balbina címtemplomból másik címtemplomba léphess át, és mert elődeinkhez hasonlóan különös jóindulattal viseltetünk a bíboros atyák kiváló testülete iránt, kérésednek igen szívesen eleget kívánunk tenni. Ezért letéve a Szent Balbina korábbi címét, áthelyezünk téged a SANCTA MARIA NOVA címére, amely jelenleg üresedésben van. Mindazoknak pedig, akik ehhez a templomhoz tartoznak,

azt javasoljuk, hogy téged, mikor azt birtokba veszed, örömmel fogadjanak és kellő tisztelettel kísérjenek. Végül kérjük a mindenható Istent, hogy te, akit kiválasztott mennyei ajándékaival folyamatosan gazdagít, a Szűz Anyának, az Új Asszonynak és az új teremtés első Zsengéjének közbenjárására, egész szívvel fogadd be az Evangélium újdonságát.

Kelt Rómában, a Lateránban, kétezer-huszonhárom február huszonharmadikán, pápaságunk tizedik évében.

FERENC

Konferenciák Tanácsának korábbi elnöke, Piero Marini érsek, nyugalmazott pápai szertartó, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságának egykori elnöke, Giuseppe Sciacca érsek, továbbá számos püspök és apát. Együtt ünnepelt az egybegyűltekkkel a kanadai John Dunlap, a Máltai Lovagrend Nagymestere, Habsburg Eduard szentszéki nagykövet, Kovács Ádám Zoltán római magyar nagykövet, Németh Norbert, a Pápai Magyar Intézet rektora, valamint az Esztergom-Budapesti Főegyhelye

munkatársai, köztük Mohos Gábor püspök és Süllei László helynök is.

Erdő Péter bíboros az olasz és magyar nyelvű szentbeszédében köszönetet mondott Ferenc pápának, hogy „ezt a gyönyörű templomot” jelölte ki számára címtemplomnak, amelyet Santa Maria Nuovának hívnak, de Santa Francesca Romana templomnak is nevezik. Ez a tény különösen kapcsolódik Róma városához, amelynek Szent Franciska az egyik védőszentje. A Főpásztor felelevenítette, hogy húsz évvel

A CÍMTEPLOM BIRTOKBA VÉTELE

Ünnepi szentmise keretében foglalta el Erdő Péter bíboros, prímás 2023. július 1-jén az új címtemplomát, a Colosseum szomszédságában álló Santa Maria Nuovát, vagy ahogy a rómaiak nevezik, a Szent Franciska-bazilikát.

Szent II. János Pál pápa eredetileg a Kis Aventinus-dombon található Szent Balbina ókeresztény bazilikát jelölte ki Erdő Péter bíboros címtemplomául, ám az épületet a rossz állapota miatt - hiszen a tetőgerendák is beszakadtak - be kellett zárni. Mivel belátható időn belül nem kerülhet sor a bazilika renoválására, így 2023 februárjában a

Bíborosi Kollégium dékánja, Giovanni Battista Re bíboros bejelentette, hogy Erdő Péter új bíborosi címtemplomot kapott. A fehér ruhás olivetánus bencésekhez tartozó templom a tavaly elhunyt Angelo Sodano bíboros, korábbi államtitkár címtemploma volt. Az ünnepélyes liturgia kezdetén Benedetto Toglia, a rend prokurátora köszöntötte a Főpásztort, és örömét fejezte ki, hogy a címtemplomnak új tulajdonosa van a magyar bíboros személyében.

A zsúfolásig megtelt Szent Franciska-bazilikában jelen volt Angelo Bagnasco bíboros, az olasz püspöki konferencia és az Európai Püspöki

ezelőtt, amikor Szent II. János Pál pápa meghívta, hogy legyen a bíborosi kollégium tagja, címtemplomának a Santa Balbinának szentelt ókeresztény bazilikát jelölte ki. Időközben azonban az épület állapota annyira leromlott, hogy liturgiát már nem lehet ott ünnepelni.

Erdő Péter bíboros a továbbiakban kiemelte: „A mai evangélium arra a kapcsolatra irányítja a figyelmünket, amely a tanítványokat Jézus Krisz-

tushoz köti. Hűségessé kell lennünk hozzá, mert a vele való kapcsolatunk szorosabb, mint bármilyen rokonság, és el kell viselnünk a szenvedést, sőt az igazi tanítványnak készen kell állnia arra, hogy életét adja Krisztusért. Máté evangéliumának sorából már érezzük az üldözött tanítványok közösségének légkörét.

A 60-as évek vége óta a nyugati világban és az Egyházban is a figyelem középpontjában álló értékek egyike

a reform. Az Egyházat ugyanis mindig meg kell reformálni, hogy közelebb kerüljön alapítójához, és jobban teljesítse küldetését a változó világban. Azokban az országokban, amelyek a kommunista rendszerben éltek és naponta tapasztalták az Egyház üldöztetését, vagy legalábbis elnyomását, a hűséget központi értéknek tekintették. Amikor tehát Szent II. János Pál az ajándékok cseréjéről beszélt, és arról, hogy Európának két tüdővel kell lélegeznie, nemcsak a kereszténység keleti és nyugati formáira gondolt, hanem

azokra a tapasztalatokra is, amelyeket a keresztény közösségek Európa és a világ különböző részein éltek meg. Ha Krisztusra tekintünk, az Ő fényében látjuk meg tanítványai tapasztalatainak értékeit is, és az Ő segítségével integrálódhatunk abba a közös küldetésbe, amelyre az egész világnak szüksége van. Ehhez kérjük az erőt Krisztustól! Ebben támogasson minket a Boldogságos Szűz Mária és Római Szent Franciska közbenjárása!” – zárta szentbeszédét Erdő Péter bíboros.

Szent István Ház

Római vakáció a Szent István Házban
Bővebb információ:
www.cssroma.katolikus.hu

Villa Mater Redemptoris

Csend, nyugalom és lelki felüdülés
a római Villa Mater Redemptorisban.
Bővebb információ:
www.vmr.katolikus.hu

